

ОММАВИЙ-МАДАНИЙ ТАДБИРЛАРНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШНИНГ ИННОВАЦИОН ОМИЛЛАРИ

Нажметдинова Мавлуда Мамасодиқовна
Фарғона давлат университети Мусиқа таълими
ва маданият кафедраси катта ўқитувчиси
Imronka@mail.ru

АННОТАЦИЯ

Мазкур мақолада оммавий-маданий тадбирлар тушунчаси ва уни ташиқил қилишининг инновацион омиллари ҳамда жамиятнинг маънавий янгилашиш жараёнидаги аҳамияти фалсафий нуқтаи назардан таҳлил қилинади.

Калит сўзлар: оммавий-маданий тадбирлар, инновация, маънавият, мусиқа, халқ сайиллари, сўз санъати, янгилашиш, юксалиши, ватанпарварлик, маънавий-маданий байрамлар.

АННОТАЦИЯ

В данной статье анализируется понятие культурно-массового мероприятия и инновационные факторы его организации, а также его значение в процессе духовного обновления общества с философской точки зрения.

Ключевые слова: культурно-массовые мероприятия, инновация, духовность, музыка, народные песни, искусство речи, обновление, развития, патриотизм, духовно-культурные праздники.

ABSTRACT

This article analyzes the concept of a cultural event and the innovative factors of its organization, as well as its significance in the process of spiritual renewal of society from a philosophical point of view.

Keywords: cultural events, innovation, spirituality, music, folk songs, art of speech, renewal, development, patriotism, spiritual and cultural holidays.

КИРИШ

Оммавий-маданий тадбирлар шахсининг инновацион имкониятларини эркин намоён қилишда сезиларли даражада муҳим роль ўйнайди. Мазкур байрамлар, ўзининг умумий тузилиши ва ижодий ўзгарувчанлик хусусиятига асосланган ҳолда шахсининг ижодий маънавий имкониятларини жамулжам қилиб тўплаш имкониятини берадиган маданий дам олиш тадбирларидир .

Байрам – халқнинг шодлик ва хурсандчилик кунидир, - деган эди Шарқнинг буюк олими Маҳмуд Қошғарий. Ҳақиқатан ҳам байрамлар туфайли

шодиёналар, тантанали воқеалар, муҳим саналар, улкан ютуқлар нишонланади[1,3]. Байрам – бу маълум вақтдаги идеал ҳаётдир[2,172]. Шунингдек, оммавий-маданий байрам тадбирларининг бадиий мазмуни ва талқиний даражаси шу даражада юксакки, оммавий халқ байрамларини ташкил қиладиган масъуллар зиммасига катта вазифалар юкланади. Демак, оммавий-маданий байрамлар шахсининг ижтимоий маданий имкониятларини тўла намоён қилиши учун зарур шарт-шароитлар яратади. Шунингдек, мазкур дам олиш оммавий байрам тадбирларидан самарали фойдаланиш шахс ва жамият маънавий соғломлигининг инновацион омили ҳисобланади.

МУҲОКАМА ВА НАТИЖАЛАР

Оммавий-маданий байрам тадбирлар – 100 ва ундан ортиқ кишилар иштирокида ўтказиладиган ижтимоий-сиёсий (анжуманлар, конференциялар, съездлар ва бошқалар), маънавий-маданий (муסיкий, адабий ва бошда фестиваллар, концерт, театр, спорт, реклама тадбирлари, халқ сайиллари, цирк, миллий намоёишлар ва ўйинлар, кўрик-танловлар ва бошқалар), шунингдек, халқаро, умумхалқ диний ва касб байрамларини ўтказиш мақсадида ташкил қилинадиган йиғинлардир.

Оммавий-маданий тадбирларнинг инновацион омиллари бўлган ахлоқий-тарбиявий томонларига алоҳида эътибор бериш лозим. Чунки ҳар бир оммавий-маданий инновацион байрам тадбирлари одамлар ўртасида меҳр-оқибат, иззат-ҳурмат, қадр-қиммат, мурувват каби инсоний фазилатларнинг раванқ топишида хизмат қилади. Мазкур байрамлар аждодларимизнинг энг яхши фазилатлари, фикрлари, тажрибалари, ютуқлари, қадриятларини мужассамлаштиргани учун жамиятимизни ахлоқий соғломлаштирувчи, инсонпарварликни барқарор этувчи ва аҳолининг маънавий камол топишига хизмат қиладиган муҳим инновацион омил сифатида намоён бўлади. Шунингдек, оммавий-маданий байрамлар одамлар орасида одоб-ахлоқ, имон-эътиқод, инсонпарварлик, меҳр-мурувват, саховат, одиллик, ҳалоллик, биродарлик, меҳмондўстлик каби хислатларни раванқ топтиришда муҳим омил ҳисобланади[1,15].

Оммавий-маданий тадбирлар драматургиясининг олий мақсади – янги Ўзбекистонда янги дунёқарашни шакллантириш, бой маданий тарихимизга юксак ҳурмат кўрсатиш, ватанпарварлик, диний бағрикенглик, тинчлик ва миллатлараро тотувлик тамойилларини ёритиш, кейинги даврида эришилган ютуқларни тарғиб этиш, таълим тизимидаги ислохотлар ва уларнинг самараси, шунингдек, тадбир аҳамиятини соғлом турмуш тарзи, спорт ва жисмоний тарбиянинг шахс камолотидаги ролини оширишга қаратилади. Шу билан бирга

оммавий-маданий тадбирлар томошабинлари тадбир давомида одоб-ахлоқ (кийиниш, муомала маданияти) ва жамоат жойларида ўзини тутиш қоидаларига қатъий риоя этишлари талаб этилади.

Оммавий-маданий тадбирларга алоқадор муассасалар фаолиятида ёшларнинг катта қисми билан узвий боғлиқ ҳолда ишлаш имкониятлари мавжуд. Демак, ушбу муассасалар фаолияти ёшлар онги ва қалбига кириб боришнинг асосий масканларидан биридир. Бу масканлар имкониятларидан миллий мафкура ғояларини тарғиб этишда самарали фойдаланиш мақсадга мувофиқ. Бунинг учун ушбу муассасалар иш режалари бўйича ўтказиладиган оммавий-маданий тадбирлар миллий ғоялар билан суғорилган бўлиши керак. Ёшлар қалбига таъсир этадиган, ҳеч кимни бефарқ қолдирмайдиган юрт ва халқ ҳаётига оид воқеа-ҳодисалар негизида махсус сценарийлар тайёрлаш лозим. Ўтказиладиган тадбирлар юртдошларимизда ўз юртига меҳр, миллати ва халқи манфаатлари учун фидоийлик, фаровон турмуш ва порлоқ истиқбол ўрнатиш борасида аниқ-равшан, мустақил фикрлаш каби сифатларни шакллантиришга қаратилган бўлиши лозим. Ижтимоий ҳаётдаги инновациялар таъсирида жавоб бермай қолган анъана ва байрамлар аста-секин унитила бошлайди. Моҳиятан халқчил, ижтимоий салмоққа эга бўлган анъаналар тараққий этади. Масалан, 21- март – Наврўз, 1- сентябр – Мустақиллик куни байрамлари, 14-январ – Ватан ҳимоячилари, 1- октябр – Ўқитувчилар куни, 9 - май – Ғалаба ва қадрлаш куни каби муҳим саналарга бағишланган оммавий-маданий тадбирлар шулар жумласидандир. Ҳар бир инновацион оммавий-маданий байрам тадбирлари тарбиявий таъсир кучи мазкур тадбирнинг мазмунини очишга хизмат қилувчи урф-одатлар, расм-русумлар билан мустаҳкамланади.

Оммавий-маданий байрам тадбирлар ижтимоий ҳаёт кўзгуси сифатида ҳар бир халқнинг инновацион ютуқларни кенг намоёиш қилади. Байрамлар ижтимоий-сиёсий ва маданий аҳамияти шу билан белгиланадики, у муҳим анъаналарни қўллаб-қувватлаш асосида инсоният маданияти ютуқларини мустаҳкамлайди. Жойларда инновацион оммавий-маданий тадбирлар самарадорлигини амалга ошириш, кўп миллатли халқимиз ўртасида ҳамжиҳатликни янада мустаҳкамлаш, миллий қадрият, урф-одатларни кенг тарғиб қилиш, бадиий ижод ва китобхонлик маданиятини фаол қўллаб-қувватлаш мақсадида “Янги Ўзбекистонда – янгича дунёқараш” шиори остида кенг қўламли тарғибот ишлари олиб борилмоқда[3,334-335].

Амалга оширилаётган тарғибот ишлари ёшлар эстетик дунёқарашини юксалтиришда муҳим аҳамият касб этиши керак. Чунки, эстетик дунёқарашни

юксалтириш орқали ёшлар миллий ғурур, миллий туйғу, миллий қадриятлар, миллий ўзликни англаш каби инсоний фазилатларга эга бўладилар. Демак, инновацион оммавий-маданий байрам тадбирлари билан шуғилланадиган муассасалар миллий анъаналаримизга ёт бўлган, ижтимоий турмушдаги қолоқ, реакцион иллатларни тарғиб этиш, миллий манфаатларимизга зид бўлган қадриятларни намоён этиш каби иллатлардан батамом кутилиб, аксинча, миллий урф-одатларимиз, маданий ўзига хослигимиздан иборат қадриятларимизни, асрлар давомида замонлар синовидан ўтган мумтоз меросимизни, Ватан, юрт, миллат, халқ ва унинг порлов келажаги манфаатларини улуғловчи қадриятларни тарғиб этишни ўзларининг асосий мақсади қилиб олишлари керак[4,28-29]. Ана шу талаблардан келиб чиққан ҳолда янги Ўзбекистонда инновацион оммавий-маданий тадбирларни ташкил жараёнида тегишли муассасаларда бир қатор янгиликлар вужудга келмоқда. Жумладан, оммавий-маданий ва концерт-томоша байрам тадбирларини ташкил этиш ва ўтказиш ҳамда уларда қатнашишнинг яхлит тизимини шакллантириш, оммавий-маданий ва концерт-томоша тадбирлар йўл ҳариталарини шакллантириш масалалари амалга оширилмоқда.

ХУЛОСА

Оммавий-маданий байрам тадбирлар жамият ҳаётининг бир қисми сифатида олдиндан белгиланган, муайян кунда нишонланади. Байрамлар моҳияти улар мазмуни ва ғоясига боғлиқ бўлади. Ўтказиладиган оммавий-маданий байрам тадбирлар асосини уларнинг ғоялари, яъни халқнинг ўйи, дарди, орзу-умидлари каби тушунчалар ташкил этади. Шунингдек, ўтказиладиган байрам тадбирларида мусиқий асарларга алоҳида эътибор қаратилиши лозим. Чунки, танланган мусиқий асарлар ташкил қилинадиган инновацион оммавий-маданий байрам тадбирларининг асл моҳиятини очиб беради.

REFERENCES

1. Қорабоев У. Ўзбек халқи байрамлари. –Т.: Шарқ нашриёт – матбаа акциядорлик компанияси бош таҳририяти. 2002. –Б. 3,15
2. Мазаев А.И. Праздник как социально-художественное явление. –М.: Наука. 1978. С. 172
3. Янги Ўзбекистоннинг истеъдодли ёшлари. –Т.: Таълим нашриёти. 2021. Ўзбекистон ёшлари – учинчи ренессанснинг асосий драйвери. Илмий ишлар тўплами. 3-китоб. –Б. 334-335

4. Ҳозирги даврнинг долзарб ижтимоий, иқтисодий, маънавий-маърифий жараёнларини ўрганишга оид саволларга қисқача жавоблар. Фарғона политехника институти. –Фарғона.: 2003. –Б. 28-29
5. Axadjonovich, Q. A., & Mamasodiqovna, N. M. (2021, May). MARGILAN LARGE ASHULA SCHOOL. In *E-Conference Globe* (pp. 292-298).
6. Mannopov, S., Karimov, A., Qurbonova, B., & Dilobar, J. (2022, February). THE EMERGENCE AND DEVELOPMENT OF MUSIC. In *Archive of Conferences* (pp. 49-52).
7. Kirgizov, I., Kirgizov, I., Najmetdinova, M., & Atabayeva, S. (2022, February). THE GENESIS OF THE DEVELOPMENT OF MUSIC CULTURE. In *Archive of Conferences* (pp. 57-60).
8. Nasritdinova, M., Nigora, M., & Murodova, D. (2022, February). UZBEK FOLK ART AND ITS PLACE IN PUBLIC LIFE. In *Archive of Conferences* (pp. 44-48).
9. Mirzahamdamovna, K. B., Erkinovna, A. N., & Jumadillaevich, S. R. (2021). Use of Innovative Educational Technologies in Fine ARTS Classes of Higher Education Institutions. *European Journal of Humanities and Educational Advancements*, 2(4), 25-27.
10. Mannopov, S., Karimov, A., Ataboeva, S., Ergashev, A., & Usmanova, S. (2021). Development Of Symphonic Music in Uzbekistan. *Journal of Pedagogical Inventions and Practices*, 2(2), 53-56.
11. Маннопов, С. (2019). Шарқ маданияти ривожда ўзбек халқ мусиқа меросининг тугган ўрни. *Oriental Art and Culture*, (IV (1)), 29-36.
12. Камбаров, А. А., & Нажметдинова, М. М. (2019). НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ РЕЛИГИОЗНЫХ ЦЕННОСТЕЙ В ФОРМИРОВАНИИ ЗДОРОВОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ МОЛОДЕЖИ. In *Условия социально-экономического развития общества: история и современность* (pp. 148-151).
13. Нажметдинова, М. М. (2022). ОММАВИЙ-МАДАНИЙ ТАДБИРЛАРНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ. *Science and innovation*, 1(1), 892-903.
14. Нажметдинова, М. (2022). Оммавий-маданий тадбирларнинг назарий асослари. *Общество и инновации*, 3(3/S), 473-479.
15. Najmetdinova, M., & Odinahon, S. (2021, October). HISTORY OF TRADITIONAL PERFORMING ARTS. In *Archive of Conferences* (pp. 89-91).